

فروش و تبدیل اموال موقوفه

www.ketab.ir

دکتر محمد امامی (دانشیار دانشگاه علوم اسلامی رضوی)

حسین نورالدینی - محمد ثامنی

سرشناسه:	امامی، محمد، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	فروش و تبدیل اموال موقوفه/ نویسندگان به ترتیب: محمد امامی، حسین نورالدینی، محمد ثامنی
مشخصات نشر:	مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری:	۱۵۲ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۰۶-۰۴۵۵-۴
وضعیت فهرست‌نویسی:	قیفا.
موضوع:	وقف.
موضوع:	وقف (فقه).
موضوع:	موقوفه‌ها.
موضوع:	معاملات اموال غیرمنقول.
شناسه افزوده:	نورالدینی، حسین، ۱۳۶۹ -
شناسه افزوده:	ثامنی، محمد، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده:	بنیاد پژوهشهای اسلامی.
رده‌بندی کنگره:	BP ۱۹۳/۳
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷/۳۷۲
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۶۱۹۵۷۸۱

www.ketab.ir

بنیاد پژوهش‌های اسلامی
آستان قدس رضوی

فروش و تبدیل اموال موقوفه

دکتر محمد امامی، حسین نورالدینی، محمد ثامنی

ویراستار: محمود نظری پور

نمونه‌خوان: سید ابوالقاسم موسوی

حروف‌نگار: محمود رسولی

طراح جلد: نیما نقوی

چاپ اول: ۱۳۹۹ / ۱۰۰ نسخه، رقعی / بها: ۲۴۵۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد: صندوق پستی ۳۶۶-۹۱۷۳۵

تلفن و دوزنگار واحد فروش بنیاد پژوهش‌های اسلامی: ۰۵۱-۳۲۲۳۰۸۰۳

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۷.....	سخن ناشر.....
۹.....	مقدمه.....

بخش اول: کلیات

۱۵.....	فصل اول: مفهوم شناسی.....
۱۵.....	گفتار نخست: وقف.....
۱۶.....	گفتار دوم: ابدال و استبدال.....
۱۷.....	گفتار سوم: تولیت (ولایت) و نظارت.....
۱۹.....	فصل دوم: پیشینه وقف.....
۲۰.....	گفتار نخست: وقف در سیره معصومان.....
۲۳.....	گفتار دوم: تاریخچه وقف در کشورهای غربی.....
۲۷.....	فصل سوم: اقسام وقف.....
۲۷.....	گفتار نخست: وقف عام و خاص.....
۲۸.....	گفتار دوم: وقف انتفاع و منفعت.....
۲۸.....	گفتار سوم: وقف مؤبد و منقطع.....

بخش دوم: مشروعیت وقف، احکام و شرایط آن

- فصل اول: دلایل صحت و مشروعیت وقف ۳۳
- گفتار نخست: آیات ۳۳
- گفتار دوم: روایات ۳۵
- گفتار سوم: سیره ۳۸
- فصل دوم: احکام و شرایط وقف ۳۹
- گفتار نخست: الفاظ وقف ۳۹
- گفتار دوم: لزوم قبول در وقف ۴۱
- گفتار سوم: لزوم قصد قربت ۴۳
- گفتار چهارم: شرایط واقف ۴۳
- گفتار پنجم: شرایط موقوف علیهم ۴۶
- گفتار ششم: شرایط عین موقوفه ۵۱
- گفتار هفتم: متولی و ناظر ۵۵

بخش سوم: شرایط و مصادیق بیع و استبدال وقف

- فصل اول: بیع و استبدال در فقه امامیه ۶۳
- گفتار اول: عدم جواز بیع وقف ۶۳
- گفتار دوم: مورد جواز بیع و استبدال وقف و شرایط آن ۶۷
- گفتار سوم: احکام پس از بیع ۱۱۲
- فصل دوم: بیع و استبدال وقف در مذاهب اهل سنت ۱۲۰
- گفتار اول: صور جواز بیع در مذهب حنفی ۱۲۰
- گفتار دوم: صور جواز بیع در مذهب مالکی ۱۲۳

سخن ناشر

عن عبدالسلام بن صالح الهروي قال: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرضا عليه السلام يقول: رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمَرْنَا. فَقُلْتُ لَهُ: وَكَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ؟ قَالَ: يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا.

حمد و سپاس بی حد خداوند بزرگ و دانا را سزد که غایت آفرینش انسان را معرفت و عبودیت ذات مقدس خود قرار داد و فرمود: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۱. درود بر پیامبران الهی به ویژه حضرت خاتم انبیا محمد مصطفی صلی الله علیه و آله که با تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت، زمینه ساز تحقق این هدف متعالی شدند و سلام بر امامان معصوم علیهم السلام، به خصوص عالم آل محمد صلی الله علیه و آله، حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام که ستارگان پرفروغ آسمان معرفت و عبودیت اند و راهنمایان بشر در صراط مستقیم معرفت و بندگی، و رحمت خدا بر عالمان و پژوهشگرانی که در طول تاریخ با فراگیری و نشر علوم و معارف اسلامی به احیای امر امامت و ولایت پرداخته و مردم را با زیبایی های فرهنگ اصیل اهل بیت علیهم السلام آشنا ساخته اند.

-
۱. عیون اخبار الرضا علیه السلام ج ۱، ص ۳۰۷؛ از امام رضا علیه السلام شنیدم که می فرمود: خدا رحمت کند کسی که امر ما را زنده کند. عرض کردم: امر شما را چگونه زنده کند؟ فرمود: علوم ما را فراگیرد و به مردم بیاموزد، که اگر مردم زیبایی های کلام ما را بدانند از ما پیروی خواهند کرد.
  ۲. ذاریات / ۵۶: «و جن وانس را نیا فریدم مگر برای آنکه مرا بپرستند».